

DOMSTOLENS DOM (fjärde avdelningen)

den 25 maj 2000 *

I mål C-82/98 P,

Max Kögler, före detta tjänsteman vid Europeiska gemenskapernas domstol, Konz (Tyskland), företrädd av advokaten T. Balthes, Trier, delgivningsadress: advokatbyrån advokaten R. Weber, 3, rue de la Loge, Luxemburg,

klagande,

angående överklagande av beslut meddelat den 20 januari 1998 av förstainstansrätten (tredje avdelningen) i mål T-160/96, Kögler mot domstolen (REGP 1998, s. I-A-15 och s. II-35), i vilket det förs talan om upphävande av detta beslut,

i vilket de andra parterna är:

Europeiska gemenskapernas domstol, företrädd av juridiske rådgivaren i administrativa ärenden Timothy Millett, i egenskap av ombud, delgivningsadress: Europeiska gemenskapernas domstol, Kirchberg, Luxemburg,

svarande i förstainstansrätten,

* Rättegångsspråk: tyska.

och

Europeiska unionens råd, företrätt av M. Bauer och D. Canga Fano, båda vid rättstjänsten, i egenskap av ombud, delgivningsadress: Europeiska investeringsbanken, direktoratet för rättsfrågor, generaldirektören A. Morbilli, 100, boulevard Konrad Adenauer, Luxemburg,

intervenient i första instans,

meddelar

DOMSTOLEN (fjärde avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden D.A.O. Edward samt domarna A. La Pergola och H. Ragnemalm (referent),

generaladvokat: J. Mischo,

justitiesekreterare: först biträdande justitiesekreteraren H. von Holstein, sedan justitiesekreteraren R. Grass,

med hänsyn till förhandlingsrapporten,

efter det att muntliga yttranden har avgivits vid förhandlingen den 24 juni 1999 av: M. Kögler, företräd av T. Baltés, domstolen, genom översättaren B. Zimmermann, i egenskap av ombud, och rådet, företrätt av M. Bauer,

med hänsyn till beslutet av den 25 oktober 1999 om återupptagande av det muntliga förfarandet,

med hänsyn till förhandlingsrapporten,

med hänsyn till att parterna har avstått från ny förhandling,

och efter att den 3 februari 2000 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

följande

Dom

- 1 Max Kögler (nedan kallad klaganden) har genom ansökan, som inkom till domstolens kansli den 26 mars 1998, med stöd av artikel 49 i EG-stadgan för domstolen överklagat förstainstansrättens beslut av den 20 januari 1998 i mål T-160/96, Kögler mot domstolen (REGP 1998, s. I-A-15 och s. II-35, nedan kallat det överklagade beslutet), genom vilket förstainstansrätten avvisade klagandens talan med motiveringen att det var uppenbart att den inte kunde upptas till sakprövning. Talan rörde bland annat ogiltigförklaring av beslutet av den 1 juli 1996 av domstolens kommitté för klagomål genom vilket denna kommitté avsåg klagandens begäran att hans pension, för tiden mellan den 1 juli 1991 och den 30 juni 1994, skulle omräknas och slutgiltigt fastställas med tillämpning av en korrigeringskoefficient som grundades på levnadskostnaderna i Berlin.

Tillämpliga bestämmelser och bakgrund

2 De tillämpliga bestämmelserna och bakgrunden till den tvist som överklagandet rör har beskrivits på följande sätt i det överklagade beslutet:

”1 Sökanden var tidigare direktör för översättningsdirektoratet vid Europeiska gemenskapernas domstol. Han gick i pension den 1 december 1987. Efter pensioneringen har han hela tiden varit bosatt i Konz i Tyskland.

2 Enligt artikel 82.1 i Tjänsteföreskrifter för tjänstemän i Europeiska gemenskaperna (nedan kallade tjänsteföreskrifterna) skall pensionerna för tidigare tjänstemän korrigeras med den koefficient som fastställts för det land inom eller utanför gemenskaperna där den pensionsberättigade kan styrka att han är bosatt.

3 Sedan Tyskland återförenats blev Berlin, i oktober 1990, Tysklands huvudstad.

4 I dom av den 27 oktober 1994 i mål T-536/93, Benzler mot kommissionen (REGP 1994, s. II-777), och T-64/92, Chavane de Dalmassy m. fl. mot kommissionen (REGP 1994, s. II-723), förklarade förstainstansrätten att eftersom Berlin är Tysklands huvudstad sedan den 3 oktober 1990 strider artikel 6.2 i rådets förordning (EEG, EKSG, Euratom) nr 3834/91 av den 19 december 1991 om anpassning med verkan från och med den 1 juli 1991 av löner och pensioner för tjänstemän och övriga anställda i Europeiska gemenskaperna samt korrigeringskoefficienter som tillämpas på dessa löner och pensioner (EGT L 361, s. 13, nedan kallad förordning nr 3834/91) och artikel 6.2 i rådets förordning (EEG, EKSG, Euratom) nr 3761/92 av den 21 december 1992 om anpassning med verkan från och med den 1 juli 1992 av löner och pensioner för tjänstemän och övriga anställda i Europeiska gemenskaperna samt korrigeringskoefficienter som tillämpas på dessa löner och pensioner (EGT L 383, s. 1, svensk specialut-

gåva, område 1, volym 2, s. 174, nedan kallad förordning nr 3761/92) — till den del dessa förordningar har fastställt en preliminär korrigeringskoefficient för Tyskland med utgångspunkt i levnadskostnaderna i Bonn — mot den princip som har uppställts i bilaga XI till tjänsteföreskrifterna och som innebär att korrigeringskoefficienten för en medlemsstat skall bestämmas med utgångspunkt i levnadskostnaderna i respektive huvudstad. Förstainstansrätten ogiltigförklarade därför sökandenas lönebesked respektive pensionsbesked i dessa mål, i den mån dessa hade upprättats på grundval av nämnda förordningar.

- 5 Det är vidare ostridigt i målet att korrigeringskoefficienterna, vilka i fotnoter till ovannämnda förordningar har betecknats som preliminära uppgifter och för vilka det har preciserats att de är tillämpliga '[m]ed förbehåll för de beslut som rådet skall fatta på grundval av kommissionens förslag', inte därefter har ändrats.

- 6 Efter det att nämnda domar hade meddelats höll rådet flera möten för att bestämma vilka åtgärder som skulle vidtas för att följa dessa domar. Rådet antog sedan den 19 december 1994 förordning (EKSG, EG, Euratom) nr 3161/94 om ändring med verkan från och med den 1 juli 1994 av ersättning och pensioner till tjänstemän och övriga anställda i Europeiska gemenskaperna och de korrigeringskoefficienter som tillämpas (EGT L 335, s. 1, svensk specialutgåva, område 1, volym 3, s. 218, nedan kallad förordning nr 3161/94). I artikel 6.1 i denna förordning föreskrivs det att från och med den 1 juli 1994 skall den allmänna korrigeringskoefficienten för Tyskland för första gången grundas på levnadskostnaderna i Berlin. Vidare anges särskilda korrigeringskoefficienter för Bonn, Karlsruhe och München.

- 7 Därefter bekräftades, i rådets förordning (EG, Euratom, EKSG) nr 2963/95 av den 18 december 1995 om ändring med verkan från och med den 1 juli 1995 av ersättning och pensioner till tjänstemän och övriga anställda i Europeiska gemenskaperna och de korrigeringskoefficienter som tillämpas (EGT L 310, s. 1), att den allmänna korrigeringskoefficienten för Tyskland skulle grundas på levnadskostnaderna i Berlin, med retroaktiv verkan från och med den 1 juli 1995.

- 8 Sökanden ansåg att domstolen för hans pensionsbesked under perioden från den 1 juli 1991 till den 30 juni 1994 borde ha tillämpat korrigeringskoefficienter som grundades på levnadskostnaderna i Berlin, i stället för på levnadskostnaderna i Bonn. Med stöd av artikel 90.1 i tjänsteföreskrifterna begärde sökanden därför, i skrivelse av den 29 januari 1996, retroaktiv ändring av sin pension,

- 9 Sökandens begäran avslogs av domstolens justitiesekreterare i egenskap av tillsättningsmyndighet i beslut av den 12 mars 1996.

- 10 Sökanden anförde den 10 maj 1996 klagomål vid domstolens kommitté för klagomål (nedan kallad kommittén), med samma syfte som begäran, men med tillägget att han begärde att institutionen skulle fastställa en senare tidpunkt vid vilken denna beräkning skulle ske.

- 11 Detta klagomål avslogs den 1 juli 1996 med motivet att det hade anförts för sent och således inte kunde upptas till sakprövning. De rättsakter som gick sökanden emot i den mening som avses i artikel 90.2 i tjänsteföreskrifterna var i förevarande fall respektive pensionsbesked under den aktuella perioden. Sökanden hade därför inte iakttagit tidsfristen för att väcka talan enligt tjänsteföreskrifterna.”

Det överklagade beslutet

3 Klaganden yrkade i ansökan, som inkom till förstainstansrättens kansli den 16 oktober 1996, att kommitténs beslut av den 1 juli 1996 skulle ogiltigförklaras samt i första hand att hans pension för tiden mellan den 1 juli 1991 och den 30 juni 1994 skulle omräknas och slutgiltigt fastställas på grundval av den

korrigeringskoefficient som rådet varje år fastställer för Berlin eller i andra hand att det skulle fastställas en senare tidpunkt vid vilken denna beräkning och detta slutgiltiga fastställande skall ske.

- 4 Domstolen yrkade att talan skulle avvisas, eftersom klagandens klagomål inte kunde upptas till sakprövning då det hade inkommit för sent.

- 5 Det framgår av punkt 33 i det överklagade beslutet att klaganden har framfört två argument gentemot denna invändning om rättegångshinder. Klaganden hävdade för det första att rådet förklarat sig "fast beslutet" att slutgiltigt fastställa de korrigeringskoefficienter som betecknats som "preliminära" i fotnoter till förordningarna nr 3834/91, 3761/92 och följande förordningar och att principen om skydd för berättigade förväntningar under dessa omständigheter talar emot att han borde ha vänt sig mot dessa pensionbesked redan tidigare. Klaganden menade för det andra att hans talan inte rörde ett beslut av tillsättningsmyndigheten utan dennas passivitet.

- 6 Vad rör det första argumentet har förstainstansrätten i punkt 34 i det överklagade beslutet understrukt att det framgår av fast rättspraxis att en tjänsteman endast kan åberopa ett åsidosättande av principen om skydd för berättigade förväntningar om administrationen har gett honom tydliga försäkringar.

- 7 Förstainstansrätten ansåg emellertid i punkterna 35—37 i det överklagade beslutet att rådet i fotnoterna till förordningarna nr 3834/91, 3761/92 och följande förordningar endast hade förbehållit sig möjligheten att ändra korrigeringskoefficienterna för Tyskland utan att förbinda sig att ändra dessa med retroaktiv verkan.

- 8 Förstainstansrätten fann följaktligen i punkt 38 i det överklagade beslutet att man inte kan hävda att rådet hade givit klaganden "tydliga försäkringar" såsom krävs enligt rättspraxis rörande principen om skydd för berättigade förväntningar. Förstainstansrätten ansåg därför att klaganden inte kunde "hävda att rådet hade bibringat honom 'berättigade förväntningar' som gjorde att han kunde hysa förhoppningar om att kunna undgå tillämpning av de tidsfrister som föreskrivs i tjänsteföreskrifterna".
- 9 Vad avser klagandens andra argument ansåg förstainstansrätten i punkt 39 i det överklagade beslutet att de månatliga pensionsbesked som delgivits klaganden mellan den 1 juli 1991 och den 30 juni 1994 är beslut som går honom emot, eftersom storleken på hans pension varje månad bestäms i desamma. Förstainstansrätten ansåg att eftersom vart och ett av dessa pensionsbesked särskilt hade delgivits klaganden, borde han varje gång ha anfört klagomål inom tre månader varigenom han i så fall hade iakttagit den tidsfrist som föreskrivs i artikel 90 i tjänsteföreskrifterna. Förstainstansrätten anmärkte att klaganden hade anfört klagomål den 10 maj 1996, det vill säga nästan två år efter utgången av den lagenliga tidsfrist som började löpa då han mottog det sista pensionsbeskedet i juni 1994. Förstainstansrätten fann därför att talan inte kunde upptas till sakprövning, då klaganden inte hade anfört klagomål i rätt tid.
- 10 Förstainstansrätten anmärkte vidare i punkt 41 i det överklagade beslutet att en tjänsteman som inte, inom de i artiklarna 90 och 91 i tjänsteföreskrifterna angivna tidsfristerna, har väckt talan om ogiltigförklaring mot en rättsakt som han påstår går honom emot inte kan reparera denna underlåtenhet och på så sätt få nya tidsfrister för talan att börja löpa genom att väcka talan om skadestånd för en skada som samma rättsakt har förorsakat.
- 11 Förstainstansrätten förklarade i punkt 42 i det överklagade beslutet att klagandens talan, vilken enligt honom grundades på rådets passivitet, skulle anses syfta till att kringgå de tidsfrister som föreskrivs i artiklarna 90 och 91 i tjänsteföreskrifterna, eftersom den syftade till ogiltigförklaring av ett beslut av kommittén,

som endast innebar en bekräftelse på att frågan inte kunde tas upp till prövning samt ersättning genom en form av skadeståndstalan för det ytterligare belopp som han skulle ha erhållit om en korrigeringskoefficient grundad på levnads-kostnaderna i Berlin hade tillämpats redan från år 1991.

- 12 Förstainstansrätten avvisade därför talan, då det var uppenbart att den inte kunde upptas till sakprövning.

Överklagandet

- 13 Klaganden har i sitt överklagande yrkat att domstolen skall

— upphäva det överklagade beslutet,

— ogiltigförklara kommitténs beslut av den 1 juli 1996,

— förklara att klagandens pension skall beräknas på nytt och slutgiltigt fastställas på grundval av den av rådet årligen fastställda korrigeringskoefficienten för Berlin, eller i andra hand bestämma en nära förestående tidpunkt vid vilken denna beräkning och fastställelse skall ske,

— förplikta domstolen och rådet att ersätta rättegångskostnaderna.

- 14 Klaganden har anfört tre grunder till stöd för sitt överklagande rörande dels att förstainstansrätten har misstolkat förordningarna nr 3834/91 och 3761/92 samt rådets förordning (Euratom, EKSG, EG) nr 3608/93 av den 20 december 1993 om anpassning med verkan från och med den 1 juli 1993 av löner och pensioner för tjänstemän och övriga anställda i Europeiska gemenskaperna samt korrigeringskoefficienter som tillämpas på dessa löner och pensioner (EGT L 328, s. 1), genom att anse att rådet inte genom dessa förordningar har förbundit sig att anta en slutgiltig korrigeringskoefficient för Tyskland, dels att förstainstansrätten inte har tagit ställning till klagandens argument angående principen om god tro eller missuppfattat desamma och dels att förstainstansrätten har ändrat tvisteföremålet genom att hävda att klagandens talan riktades mot pensionsbeskeden när den i själva verket rörde tillsättningsmyndighetens underlåtenhet att slutgiltigt fastställa hans pension.
- 15 Domstolen har yrkat att överklagandet skall ogillas och att klaganden skall förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna.
- 16 Rådet har yrkat att överklagandet skall ogillas, eftersom det är uppenbart att det inte kan upptas till sakprövning eller i andra hand eftersom det är uppenbart att det saknar grund samt att klaganden skall förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna.

Domstolens bedömning

Upptagande till sakprövning

- 17 Rådet har hävdat att det är uppenbart att överklagandet inte kan upptas till sakprövning, och detta av två skäl.

- 18 Rådet har för det första gjort gällande att klaganden inte klart har angett vad han vänder sig emot i det beslut som han menar skall ogiltigförklaras, och inte heller har anfört särskilda rättsliga grunder för detta yrkande. Klaganden har endast upprepat eller ordagrant återgett de grunder och argument som han har anfört vid förstainstansrätten och försöker därigenom få till stånd en ny prövning av talan i första instans, vilket strider mot artikel 49 första stycket i EG-stadgan för domstolen.

- 19 Det skall härvid anmärkas att det, enligt fast rättspraxis, följer av artikel 168a i EG-fördraget (nu artikel 225 EG) och artikel 51 första stycket i EG-stadgan för domstolen att ett överklagande endast kan avse en prövning av om en rättsregel har överträtts och inte någon bedömning av de faktiska omständigheterna (se bland annat dom av den 28 maj 1998 i mål C-8/95 P, *New Holland Ford mot kommissionen*, REG 1998, s. I-3175, punkt 25).

- 20 Enligt ordalydelsen i artikel 112.1 c i domstolens rättegångsregler skall ett överklagande dessutom innehålla de rättsliga grunder som åberopas.

- 21 Det framgår av dessa bestämmelser att det i ett överklagande tydligt skall anges vad som kritiseras i den dom som det yrkas upphävning av samt de grunder som särskilt anförs till stöd för detta yrkande (se bland annat domen i det ovannämnda målet *New Holland Ford mot kommissionen*, punkt 23).

- 22 I förevarande fall framgår det av överklagandet till domstolen att klaganden har pekats ut de delar han vänder sig emot i det beslut som han yrkar ogiltigförklaring av, varför hans överklagande innehåller en förklaring av på vilket sätt förstainstansrätten påstås ha gjort sig skyldig till felaktig rättstillämpning och en sammanfattning av de rättsliga grunder som klaganden åberopar.

- 23 Det skall vidare anmärkas att ett överklagande kan grundas på argument som redan har framförts i första instans, i syfte att visa att förstainstansrätten har åsidosatt gemenskapsrätten genom att inte bifalla klagandens talan med stöd av de grunder och argument som denne har anfört där.
- 24 I förevarande fall framgår det av överklagandet till domstolen att det inte är fråga om endast ett ordagrant återgivande av de grunder och argument som anförts i första instans.
- 25 Överklagandet kan därför inte avvisas med stöd av rådets första argument.
- 26 Rådet har i andra hand hävdats att förstainstansrättens bedömning av de slutsatser som klaganden borde ha dragit av formuleringarna i förordningarna nr 3834/91 och 3761/92 samt rådets svar på de frågor som förstainstansrätten hade ställt i det ovannämnda målet Benzler mot kommissionen, utgör en bedömning av de faktiska omständigheterna som inte omfattas av domstolens prövning.
- 27 Domstolen konstaterar härvid att tolkningen av de förordningar som är tillämpliga är en rättsfråga som kan prövas inom ramen för ett överklagande.
- 28 Överklagandet kan därför inte avvisas med stöd av rådets andra argument, varför överklagandet skall prövas i sak.

Prövning i sak

- 29 Klaganden har anfört tre grunder till stöd för sitt överklagande.
- 30 Klaganden anser för det första att förstainstansrätten, genom att i punkt 35 i det överklagade beslutet påstå att korrigeringskoefficienten skall anses vara slutgiltig, har tolkat förordningarna nr 3834/91, 3761/92 och 3608/93 på ett sätt som strider mot deras lydelse samt även misstolkat punkt 18 i domen i det ovannämnda målet Benzler. Klaganden menar att förstainstansrätten därigenom med orätt har ansett att hans talan inte kunde bifallas med stöd av hans argument rörande skydd för berättigade förväntningar.
- 31 Enligt klaganden framgår det tydligt av uttrycket ”beslut som rådet skall fatta”, som har använts av rådet i fotnoter till förordningarna nr 3761/92 och 3608/93 i fransk och tysk version, att korrigeringskoefficienten endast har fastställts preliminärt. Denna slutsats stöds även av förordning nr 3834/91, i vilken de korrigeringskoefficienter som fastställts för Tyskland betecknas som preliminär uppgift och i vilken det dessutom, i sista övervägandet, ges en uttrycklig motivering till varför korrigeringskoefficienterna endast är preliminära.
- 32 Rådet har dessutom självt, i sina svar på förstainstansrättens frågor i de ovannämnda målen Benzler mot kommissionen och Chavane de Dalmassy mot kommissionen, klart uttryckt sin vilja att senare med retroaktiv verkan införa slutgiltiga korrigeringskoefficienter som ersätter de preliminära. Under dessa förhållanden talar principen om skydd för berättigade förväntningar emot att klaganden borde ha invänt mot sina pensionsbesked på ett tidigare stadium.
- 33 Domstolen anser att förstainstansrätten har gjort helt rätt när den i punkt 34 i det överklagade beslutet erinrat om att en tjänsteman endast kan åberopa principen

om berättigade förväntningar om administrationen har gett honom tydliga försäkringar.

- 34 Domstolen anser dock — såsom förstainstansrätten har anmärkt i punkterna 35 och 36 i det överklagade beslutet — att klagandens tolkning endast är en av flera möjliga tolkningar av de omtvistade bestämmelserna. Vad avser uttrycket ”med förbehåll för de beslut som rådet skall fatta” framgår det av en jämförelse av de olika språkversionerna att rådet har förbehållit sig möjligheten att ändra korrigeringskoefficienterna.
- 35 Av detta följer således att även om förordningarna nr 3834/91, 3761/92 och 3608/93 inte utesluter möjligheten att rådet antar nya korrigeringskoefficienter med retroaktiv verkan, utgör de inte heller stöd för slutsatsen att så med säkerhet kommer att ske.
- 36 Domstolen finner därför att man inte kan anse att förstainstansrätten har gjort sig skyldig till felaktig rättstillämpning genom att i punkt 38 i det överklagade beslutet anse att rådet inte hade bibringat klaganden berättigade förväntningar, vilket gjorde att han kunde hysa förhoppningar om att kunna undgå tillämpning av de tidsfrister för att anföra klagomål som föreskrivs i tjänsteföreskrifterna.
- 37 Överklagandet kan således inte bifallas med stöd av den första grunden.
- 38 Klaganden har för det andra gjort gällande att förstainstansrätten, vid sin tolkning av bestämmelserna i de ovannämnda förordningarna, har underlåtit att pröva hans argument rörande principen om god tro eller missuppfattat desamma. Förstainstansrätten ansåg nämligen att rådet inte hade givit honom anledning att

hoppas att en korrigeringskoefficient grundad på levnadskostnaderna i Berlin skulle tillämpas på hans pension, medan klaganden endast har hävdats att han hade rätt att förvänta sig att en slutgiltig korrigeringskoefficient skulle fastställas, oavsett hur denna slutligen beräknas.

- 39 Rådet har enligt klaganden, genom att anta den tyska versionen av förordningarna nr 3834/91, 3761/92 och 3608/93, fått honom att tro att det skulle komma att antas slutgiltiga bestämmelser av ännu okänt innehåll men med retroaktiv verkan, vilka skulle rätta till eventuella brister i de preliminära bestämmelserna och gentemot vilka han i förekommande fall skulle kunna agera med stöd av rättsmedel som föreskrivs i tjänsteföreskrifterna. De korrigeringskoefficienter som är tillämpliga på klagandens pension hade inte fastställts på ett slutgiltigt sätt i de tre tillämpliga förordningarna utan endast preliminärt, vilket gav klaganden förhoppningar om att korrigeringskoefficienter senare skulle fastställas slutgiltigt med retroaktiv verkan.
- 40 Såsom generaladvokaten har anmärkt i punkterna 44 och 45 i sitt förslag till avgörande kan inte den andra grunden ses fristående från den första grunden, eftersom principen om god tro i förevarande fall endast kan anses ha åsidosatts om klagandens förväntningar vad avser rådets framtida attityd hade varit välgrundade.
- 41 Såsom framgår av punkterna 34—36 i förevarande dom gjorde förstainstansrätten rätt när den ansåg att rådet inte hade bibringat klaganden välgrundade förhoppningar som gav honom anledning att tro att rådet skulle anta en ny förordning rörande de korrigeringskoefficienter som fastställts för Tyskland i förordningarna nr 3834/91, 3761/92 och 3608/93. Rådet kan därför inte anses ha åsidosatt principen om god tro.
- 42 Även om man skulle anta att klagandens argument vid förstainstansrätten inte gick ut på att han hade skäl att hoppas att en korrigeringskoefficient grundad på levnadskostnaderna i Berlin retroaktivt skulle tillämpas på hans pension, utan endast att en slutgiltig korrigeringskoefficient skulle fastställas, oavsett hur denna slutligen beräknas, är detta utan betydelse, eftersom inte heller denna förhoppning var välgrundad.

- 43 Klaganden har för det tredje hävdad att förstainstansrätten i punkterna 39—42 i det överklagade beslutet har ändrat tvisteföremålet för att kunna förklara att talan inte kunde upptas till sakprövning. Klagandens ansökan till tillsättningsmyndigheten och hans talan vid förstainstansrätten riktades inte mot de preliminära pensionsbesked som han erhållit utan mot omständigheten att det dröjde så länge innan det kom en slutgiltig förordning och pensionsbesked grundade på denna förordning såsom det hade utlovats i rådets förordningar.
- 44 Det var först i slutet av år 1995 som klaganden blev övertygad om att det endast var på grund av rådets bristande vilja som rådet inte hade fastställt en slutgiltig korrigeringskoefficient även för perioden från den 1 juli 1991 till den 30 juni 1994. Enligt klaganden var det acceptabelt att det inte fastställdes någon slutgiltig korrigeringskoefficient så länge som den osäkerhet som var knuten till den oförutsebara situation som hade uppstått till följd av Tysklands överraskande återförening bestod.
- 45 Klaganden har hävdad att han — i motsats till vad förstainstansrätten har påstått i punkt 42 — endast vill få det fastställt att denna tillfälliga situation som hade uppstått till följd av dessa bestämmelser inte kan fortbestå. Han vill göra gällande sin rätt att få sina preliminära pensionsbesked för perioden från den 1 juli 1991 till den 30 juni 1994 ersatta av slutgiltiga pensionsbesked.
- 46 Klaganden har tillagt att principen om likabehandling utgör hinder för att slutgiltigt fastställa en korrigeringskoefficient för Tyskland vad avser perioden från den 1 juli 1991 till den 30 juni 1994, som grundas på levnadskostnaderna på en annan ort än Berlin.
- 47 Vad avser klagandens argument om att hans talan riktas mot tillsättningsmyndighetens passivitet, skall det anmärkas att det framgår av domstolens rättspraxis att ett lönebesked kan utgöra ett beslut som går någon emot, i den

mening som avses i artikel 90.2 i tjänsteföreskrifterna, gentemot vilket klagomål och eventuellt även talan kan anföras (se bland annat dom av den 4 juli 1985 i mål 264/83, Delhez m. fl. mot kommissionen, REG 1985, s. 2179, punkt 20). Eftersom klaganden har erhållit individuella pensionsbesked varje månad under perioden från den 1 juli 1991 till den 30 juni 1994 och dessa pensionsbesked går honom emot, hade han möjlighet att i enlighet med artikel 90 i tjänsteföreskrifterna anföras klagomål mot vart och ett av pensionsbeskeden inom tre månader från det att han erhållit vart och ett av dem.

- 48 Av detta följer att förstainstansrätten gjorde rätt när den ansåg att tillsättningsmyndigheten inte hade förfarit passivt, eftersom den hade tillställt klaganden beslut som gick honom emot och mot vilka han kunde väcka talan.
- 49 Klaganden har vidare anfört ett argument som går ut på att även om man anser att hans pensionsbesked utgör slutgiltiga beslut i den meningen att det går att väcka talan mot dem, är de ändå preliminära pensionsbesked, eftersom de grundas på preliminära bestämmelser, vilket innebär att de inte reglerar hans situation på ett slutgiltigt sätt, varför varken rättssäkerhetskänslighet eller därtill knutna tidsfrister kan anföras gentemot honom. Domstolen vill härvid erinra om att även om förordningarna nr 3834/91, 3761/92 och 3608/93, vilka utgör den rättsliga grunden för klagandens pensionsbesked under perioden från den 1 juli 1990 till den 30 juni 1994, innehåller bestämmelser där korrigeringskoefficienten för Tyskland har fastställs preliminärt, utgör dessa pensionsbesked beslut som inte kan återkallas annat än om rådet med retroaktiv verkan ändrar dessa förordningar. Vart och ett av dessa pensionsbesked, som fastställer klagandens individuella rättigheter för perioden i fråga, utgör därför ett slutgiltigt beslut som går honom emot i den mening som avses i artiklarna 90 och 91 i tjänsteföreskrifterna, som den berörde borde ha ifrågasatt inom den tidsfrist på tre månader som föreskrivs i tjänsteföreskrifterna.
- 50 Klaganden har slutligen anfört ett argument som går ut på att förstainstansrätten även har ändrat tvisteföremålet genom att i punkt 42 i det överklagade beslutet anse att talans syfte var att klaganden för perioden från den 1 juli 1991 till

den 30 juni 1994 skulle beviljas pension beräknad med utgångspunkt i levnads-kostnaderna i Berlin. Domstolen anser härvid att det räcker att konstatera att denna slutsats inte är avgörande för förstainstansrättens resonemang. Eftersom förstainstansrätten hade uttalat sig om klagandens möjlighet att väcka talan och förklarat att tidsfristen för att väcka talan hade gått ut, saknar syftet bakom hans talan betydelse.

- 51 Det saknas därför anledning att ta ställning till klagandens argument grundade på principen om likabehandling.
- 52 Av det ovanstående följer att överklagandet skall ogillas.

Rättegångskostnader

- 53 Enligt artikel 69.2 i rättegångsreglerna, vilken är tillämplig även på mål om överklaganden enligt artikel 118, skall tappande part förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna. Enligt artikel 69.4 i rättegångsreglerna skall medlemsstater och institutioner som har intervenerat bära sina rättegångskostnader. Klaganden har tappat målet och skall därför ersätta rättegångskostnaderna. Rådet skall bära sina kostnader.

På dessa grunder beslutar

DOMSTOLEN (fjärde avdelningen)

följande dom:

- 1) Överklagandet ogillas.
- 2) Max Kögler skall ersätta rättegångskostnaderna.
- 3) Europeiska unionens råd skall bära sin rättegångskostnad.

Edward

La Pergola

Ragnemalm

Avkunnad vid offentligt sammanträde i Luxemburg den 25 maj 2000.

R. Grass

D.A.O. Edward

Justitiesekreterare

Ordförande på fjärde avdelningen